

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

קא א מיי פער' מהל'
מלוה הלכה ט סנה
עשין ז' עור טווע
ז'מ ס' סה טעף יס
קד ב מיי' שם הלכה
ח טווע' שם טעף
יס :

קד ב מיי' שם הלכה י
טווע' שם טעף יס
קד ב מיי' פ' מהל'
סנהדרין הלכה ח
פמ עשין ז' טווע' חמ'
ס' י :

[כ:] וע' טווע' שם ד'ס
סמפון
קד ב מיי' פ' מהל'
סנהדרין הלכה ו
סמ עשין ז' טווע'
חמ' ס' י'ד טעף א :
קד ב מיי' פ' מהל'
יס' הלכה א סמ
עשין ז' טווע' חמ'
ס' קד טעף א
[וכ' אלס עור כינמ' חמ'
ס' י'ד טעף א :]

רש' מוח' כל דיבור
[אלס העכל עור' חמ'
ס' י'ד טעף א]

קא א מיי' פ' מהל'
סנהדרין הלכה ו
פמ עשין ז' טווע'
חמ' ס' י'ד טעף א :
קד ב מיי' פ' מהל'
סנהדרין הלכה ח
פמ עשין ז' טווע' חמ'
א טעף א :

קד ב מיי' פ' מהל'
סנהדרין הלכה ח
פמ עשין ז' טווע' חמ'
א טעף א :

א' י'ט י'ט
י'ט שאל חסדו ר'ס גולה
והסמ מחוקק ומר עוקבא ר'ס גולה
הוא אלא תפ'ר'ת' אי לא י'ט כגון
דאמר לב'ד הגדול קאלינל :

רבינו חננאל

איבעיא קלתיא . ואמרי
עליה דא מיהא סימפון
שיש עליו עדים מ'ו' וה
הסימפון ובור יתקיים
בחותמו . אין עליו
עדים אבל יוצא השטר
מחת ידו שלש או
שיצא סימפון חתום
בשטר אחר חיתום
שטרות כשר . והוא
ספור'ט ב ס' ו' פ'ק
אחיון בפליט
אלמ' שלש חותמין
ועלתה בחיתובא לרב
נחמן וק'ל' שהשליש
נאמן וכן הלכה ואמרי
לשטמאטא מפשיה דר'
יחנן לעולם מבין ראיא
ויותר עד שיסתתוו
טענותיו . כיצד אמר
לו הבא עדים אמר אין
לי עדים הבא ראיא
אמר אין לי ראיא בשל
ראיותי . אבל אם באו
לי עדים מספיקים הים
או שהיתה דסקיא של
אביו מופקדת ביד
אחרים הרי זה סבא
ויותר . א"ר יוחנן טנה
שנתעצמו בדיון אחד
אמר נידון כאן ואחד
אמר נלך לבית הוועד
אם המליח ואמר כך
שומעין לו . ואם הלוח
אמר כך [אין] שומעין
לו דא"ר אלעזר הנחשל
בחדירו טנה יוצא טנה
עליו עדים מ'ו' וה
הסימפון ובור יתקיים
בחותמו . אין עליו
עדים אבל יוצא השטר
מחת ידו שלש או
שיצא סימפון חתום
בשטר אחר חיתום
שטרות כשר . והוא
ספור'ט ב ס' ו' פ'ק
אחיון בפליט
אלמ' שלש חותמין
ועלתה בחיתובא לרב
נחמן וק'ל' שהשליש
נאמן וכן הלכה ואמרי
לשטמאטא מפשיה דר'
יחנן לעולם מבין ראיא
ויותר עד שיסתתוו
טענותיו . כיצד אמר
לו הבא עדים אמר אין
לי עדים הבא ראיא
אמר אין לי ראיא בשל
ראיותי . אבל אם באו
לי עדים מספיקים הים
או שהיתה דסקיא של
אביו מופקדת ביד
אחרים הרי זה סבא
ויותר . א"ר יוחנן טנה
שנתעצמו בדיון אחד
אמר נידון כאן ואחד
אמר נלך לבית הוועד
אם המליח ואמר כך
שומעין לו . ואם הלוח
אמר כך [אין] שומעין
לו דא"ר אלעזר הנחשל

וביין דאיתחזק בבי דינא . פי' הקונטרס שכתבו בו הנפק וקסה
דמכל מקום ניהמנה במיגו דאי בעי קלתיא וי"ל דאיתחזק בבי
דינא שראוהו בידה כי האור דשיליה מי שמת (ב"ב דף קטז:) שהחזק
כחז ידו בבית דין : **סמפון** שיש עליו עדים . פ"ה שובר ויולא

מסתח יד לזה כמספון ור"ת פירש
דביד הלוח קרוי שובר וכשהוא יולא
מסתח יד המלוה קרוי סמפון
ויתקיים בחותמו היינו דשילינא
לסדרי אי פריע אי לא פריע כדליתא
שיליה פ"ק דב"מ (דף *) :

אין עליו עדים ויולא . השטר
והסמפונות מסתח יד שלש
כשר משמע ליה אפילו איתחזק דומיה
דיולא אחר חיתום שטרות . א"ל יס
לפרס לאו דלון עליו עדים כלל אלא
יס עליו עדים ולא ידעי אי פריע אי
לא פריע ויולא הסמפונות מסתח יד
שלש : **(ו'י'צא** מנה על מנה .
מכלן למתחייב בדיון דלא משלם
לאידך יולאיתו אט"פ שמוקדקו לילך
לו לרון בעיר אחרת) :

ואם אמר כחבו וטנו לי מאיזה
טעם כו' . דוקא היכא
דנתעלמו לרון כו' וכפו אותו לרון
כאן אבל בעלמא לא וכן משמע בחלוה
שך (ב"מ דף סט' וסס) גבי תרי כותאי
דעבוד עיסקא דא"ל חזינא דכל בחד
דידי קאלין מר וקאמר כי האי ודאי
לריך לאודועי מיהא יס לחדות דהכי
קאמר כי האי ודאי לריך לאודועי
אט"פ שאין שאל מאיזה טעם נחתיב
לריך לאודועי אבל בעלמא אי שאל
אין אי לא לא :

אי י'ט י'ט
י'ט שאל חסדו ר'ס גולה
והסמ מחוקק ומר עוקבא ר'ס גולה
הוא אלא תפ'ר'ת' אי לא י'ט כגון
דאמר לב'ד הגדול קאלינל :

הדרן עלך זה בורר

הדרן עלך זה בורר
אחר וכן בעירו ואם הוצרך דבר לשאל כותבין וישלחין ואם אמר כתבו
ותנו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונתנתי לו ויהיבמה הולכת אחר היבם
לחתירה עד כמה אמר רבי אמי "אפילו מטבריא לצפורי אמר רב כהנא מאי
קרא וקראו לו זקני עירו ולא זקני עירה אמר רבי אלעזר *כופין אותו
וילך למקום הוועד א"ל רב אשי לאמימר והא אמר רבי אלעזר *עבד לזה
ורן בעירו הני מילי היכא דקאמר ליה לזה למלוה *אבל מלוה *עבד לזה
לאיש מלוה שלחו ליה למר עוקבא לדיון ליה כבר בתיה שלם עוקבן הבבלי
קבל קרמא ירמיה אחי העביר עלי את הדרך ואמרו לו השיאוהו ויראה
פנינו במבריא הא גופא קשיא אמרת אמרו לו אלמא דייגה אתון השיאוהו
ויראה פנינו במבריא אלמא שדרוהו הכא אלא הכי קאמרי אמרו (י) ליה דיינו
אתון אי ציית ציית ואי לא השיאוהו ויראה פנינו במבריא רב אשי אמר דיני
קנסות הוה ובבבל לא דיינו דיני קנסות והא דשלחו ליה הכי כדי לחלוק
כבוד למר עוקבא :

הדרן עלך זה בורר

לפנינו ואמר ירמיה אחי העביר עלי את הדרך איכד ממני דרך בני אדם שסירסו כך שמעתי וי"ל העביר עלי את הדרך לא כהג עמי
כשורה ועל עסקי ממון היה נועק : **אמרו לו** . לירמיה להתפייס עמו : **השיאוהו ויראה פנינו במבריא** . הכריחוהו והזקיקוהו לבוא כאן לרון
עמו : **דיני קנסות** . אלהים כתיב בכן (שמות כב) ובעיני סמוכין ובבבל אין סמיה כדלמרינן בפרק קמא (דף יז) :

הדרן עלך זה בורר

הדרן עלך זה בורר
אם אמר כתבו ונתנו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונתנתי לו ויהיבמה הולכת אחר היבם
לחתירה עד כמה אמר רבי אמי "אפילו מטבריא לצפורי אמר רב כהנא מאי
קרא וקראו לו זקני עירו ולא זקני עירה אמר רבי אלעזר *כופין אותו
וילך למקום הוועד א"ל רב אשי לאמימר והא אמר רבי אלעזר *עבד לזה
ורן בעירו הני מילי היכא דקאמר ליה לזה למלוה *אבל מלוה *עבד לזה
לאיש מלוה שלחו ליה למר עוקבא לדיון ליה כבר בתיה שלם עוקבן הבבלי
קבל קרמא ירמיה אחי העביר עלי את הדרך ואמרו לו השיאוהו ויראה
פנינו במבריא הא גופא קשיא אמרת אמרו לו אלמא דייגה אתון השיאוהו
ויראה פנינו במבריא אלמא שדרוהו הכא אלא הכי קאמרי אמרו (י) ליה דיינו
אתון אי ציית ציית ואי לא השיאוהו ויראה פנינו במבריא רב אשי אמר דיני
קנסות הוה ובבבל לא דיינו דיני קנסות והא דשלחו ליה הכי כדי לחלוק
כבוד למר עוקבא :

קלתיא . שרפתו הלך מה לה לשקר : **דאיתחזק בבי דינא** . שכתבו
בו הנפק לא אלימא איזי לאפקועי מעשה ב"ד : **סימפון** . שובר
ויולא מסתח יד לזה כמספון : **יפקיים** . (ג) השטר בחותמו יעידו עדים
על חתומות ידיהן וכשר : **אין עליו עדים** . והרי הוא יולא מסתח יד
חורא אור שלש ולא מסתח יד הלוח האולל

וסתיה מודים שזה מינה להיות שלש
ביניהם כשר : **או שילא אחר חיתום**
שטרות . בתוך שטר המלוה נכתב
השובר תחת העדים כשר שהרי
המלוה עצמו מוחזק בשטר וי' לאו
דפרעיה לא הוה שביק למיכתב חב'רא

בגווי' : **עד שיסתח טענותיו** .
משמע שאמר בבית דין אין לי לא
עדים ולא ראיא וחזר ואמר קרבו
פלוני ופלוני שהיו מזומנים שם
ומסתחילא סותר טענותיו לומר אין
לי : **הא גופא קשיא** . יסתחם
טענותיו משמע מכיון שיסתמו שוב
אין מבאי ראיא ואפילו מלאם לאחר
זמן כרבנן והדר קרני קרבו למשמע
דהאי הוא דלא מייתי דאפי' רשב"ג
מודה בו אבל מלאם לאחר זמן מייתי
כרבן שמעון : **ואמר אין לי עדים** .
ואפילו מלאן לאחר זמן אינו סותר
כרבנן : **דקשיא** . שק של עור שהיו
שטרותיו של אביו מזומנין בו : **הסוקף**
את חבירו בדיון . בעל דין קשה ומטריח
את חבירו ואין רולה חבירו לרון כאן
אלא למקום וועד תלמודי תכמים
הרכה שהיא זה בוס מהס : **נתעלמו** .
שנעשו קשין זה לזה : **אפילו מטבריא**
לציפורי . אט"פ ששיבת טבריא
גדולה משל ציפורי הלך אחריו לציפורי :
האמר רבי אלעזר . והא חזין דפליג
עלה ר' אלעזר לעיל ויהיב טעמא
למילתיה (ז) דמסתבר טעמא : **היכא**
דקאמר לוס . נלך למקום הוועד כופין
אותו וידון כאן ולא יולא זה מנה על
מנה : **מר עוקבא** . אכ ב"ד הוה

במסכת שבת כהמא יולא
(דף יח) : **לדיון ליה כבר כפיה** .
כמשה שהוה בן בניה למי שמקריין
עור פניו כמשה רבינו שגידלסו בניה
בת פרעה לשון אחר כבר ביניהם כמשה
שהוה בן בית דכתיב (במדבר יב) בכל
דברים יביתו נאמן הוא לדיון ליה על שם
היה חכם וכתיב (קהלת ח) חכמת
מלך אדם תחיר פניו ומלאתיה כספר הגדה
כיהם מר עוקבא בעל תשובה שנתן
עיניו באשה אחת והעלה לבו כינא
ונפל בחולו ואשת איש היתה לימים
ללכה ללות ממנו ומתוך דוחקה
בתרית לו וכבש ילדו ופטרסו לשלום
ונתפרסא וכשהיה יולא לשוק היה נר
דולק בראשו מן השמים ועל שם כך
קרי ליה ר' נתן אולי'א במסכת שבת
(נז טז) להכא נמי להכי כתבו ליה הכי
על שם האור שהיה זורת עליו :

עוקבן הכבלי קבל קרמא . נעק
והאמר וכו'
ומסתבר טעמא

דברים
משי
כך

הנהגות
הב"ח
(ה) ב' ויולא
מסתח יד שלש
או שיואל :
(ג) שם אמר
(ז) דייט האון :
(א) רש"י ד"ה
(ב) יתקיים השובר
טענותיו :
(ד) ד"ה
ומסתבר טעמא

הנהגות
הב"ח
(ה) ב' ויולא
מסתח יד שלש
או שיואל :
(ג) שם אמר
(ז) דייט האון :
(א) רש"י ד"ה
(ב) יתקיים השובר
טענותיו :
(ד) ד"ה
ומסתבר טעמא

הנהגות
הב"ח
(ה) ב' ויולא
מסתח יד שלש
או שיואל :
(ג) שם אמר
(ז) דייט האון :
(א) רש"י ד"ה
(ב) יתקיים השובר
טענותיו :
(ד) ד"ה
ומסתבר טעמא

הנהגות
הב"ח
(ה) ב' ויולא
מסתח יד שלש
או שיואל :
(ג) שם אמר
(ז) דייט האון :
(א) רש"י ד"ה
(ב) יתקיים השובר
טענותיו :
(ד) ד"ה
ומסתבר טעמא

א א מיי פירא מחלי
סערהדין הלכה א
והלכ סם :
ב ב מיי פירע מחלי עדות
הלכה ג סג עשין קי
עושע חמ סילד סעיר:
ג ג מיי פירג מחלי
מלוה הלכה א סג
עשין פיר עושע חמ
סי מג סקיף :
ד ד מיי שס הלכה ב
עושע שס סעיר ג:
ה ה מיי פירג מחלי
עדוה היל א סג עשין
קט עושע חמ סי ג
סעיר א :

ועל חנם דחק אלל י"ל כי יהיה דגס
פשוט (כ"ד דף קע"א. ושם) שטר שזמנו
כחוב צו בשבת או בעשרה בתשרי
שטר מאוחר הוא וכשר וה"ל שטר
זה נכתב לפני אחד בניין של שמיטה
במקום הכתוב בשטר וגמלא כשהגיע
אחד בניין של שמיטה שהוא זמנו של
שטר לא היו בלאומו מקום שהלכו
למקום אחר וז"ל מלי איריא אהלו
לדחורו כי לא דחורו נמי יס
להכשיר כדאמר *אי ידעיתו יומא
דאקניתו ביה כחבו יומא דאקניתו
ביה ושמא לא באחד בניין נכתב
אלל אחרי כן במקום הכתוב צו וי"ל
דהבא בשטר מלוה איירי דאין לכתוב
אלל יום שנקתב השטר דלא ליבגי
ממשעדי שאל דרין וימיה משמע
מהלך דרלין מספק לכדדי את
השטר וקשה לפ"ה דריש פ"ק דריש
(דף ב' ושם) ואין להאריך כאן :

לעיל ב:
יבמות קכב:

גומרין בו ביום בין לכות בין לחובה דיני נפשות גומרין בו ביום לכות ובוים שלאחריו לחובה לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב דיני *ממונות* הממאות והמהרות מתחילין מן הגדול דיני נפשות מתחילין מן הצד הבל כשרין לדון דיני ממונות ואין הבל כשרין לדון דיני נפשות אלא בכהנים לויים וישראלים המשיאין לכהונה: (גמ' דיני ממונות מי בעינן דרישה וחקירה ורמינהו) *ישמר שומנו כתוב באחד בניסן בשמיטה ובאו עדים ואמרו היאך אתם מעדיין על שטר זה והלא ביום פלוני עמנו הייתם במקום פלוני שטר כשר ועדין כשרין חיישינן שמא איתרותו וכתבותו ואי סלקא דעתך בעינן דרישה וחקירה היכי *חיישינן שמא איתרותו וכתבותו וליטעמך תיקשי לך מתני' *ישמרי חוב המוקדמין בפסולים *המאחרים כשרין ואי סלקא דעתך בעינן דרישה וחקירה מאחרין אמאי כשרין הא לא קשיא דעדיפא מינה קאמרין דאפי' אחד בניסן בשמיטה דלא שכיחי אינשי דמוזפי דליכא למימר שמא איתרותו וכתבותו דלא מרע לשמוריה אפי' ביון דשביעית סופה משכמת מכשרין מ'מ קשיא: סימן דרפ"ש: א"ר חנינא *דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה בחקירה שנאמר משפט אחד יהיה לכם ומה טעם אמרו 'דיני ממונות לא בעינן דרישה וחקירה כדי שלא תנעול דלת בפני לוי' אלא מעתה

רבינו הנגל
פ"ד אחד דיני ממונות
ואחד דיני נפשות
בררשה ובחורדיה וכי
אקשין וכי בעינן
דינשה
ממונות והנציט שפיר
שמונן באחד בנין
בשמיטה פ"ד ובתב רב
מחוללה ובאי עדים
יאמר הלא אל תקדים
בשמיטה הו דמי עדים
באחד בנין בשמיטה
מקום פלוגי העוסר
שר והתנן כשרים
ישישין שמה איהויה
כתבדור ורש וקריה
בעינן דינשה והקריה
שני אמרין שמה הא
פסלה תקרות דאיה
עובד איוז שעה ומתמדין
גולה ולעמיקת קשן של
תעלה דקתי שפיר
העובד המקומין פסולין
בשמיטה ואמרו
פרקי"ה הא לא קשיא
עריסא מינה
אקשיו דאיכא למיבר
שפיר וזל איהו
לחיות מאורח ולא שבק
איש שני הדינא
בת שבת שמיטה
לחיות ליה לשמיטה

מסע

אמר אמשר דפרע לי בתחלה או באמצעיתה לפיכך כתב שנת שמירה ושטר מאוחר הוא וכשר * מ"ט המשיא עומדת ושני ב' חנוא לעולם אמרו דיון מחויבת דהרישית יתירית וזה היה עומד להלוי [Ephraim]

סופה משמשת מיקרי

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

ו א ב מיי' פ"ג מהל'
עדות הל' ב סנה' שם
טושי' ח"מ סי' ז'
סעיף א :

ז ג ד מיי' פ"ג מהל'
דלח' הל' י"ב סנה'
טש"ן ס' טושי' ח"מ
סימן ע"ב סעיף יד :

ח ה סנה' עש"ן יא :

ט ו מיי' ס' ס' מהל'
א סנה' עש"ן ק' עור
ח"מ סי' יא :

יא ח מיי' פ"י מהל'
סנהדרין א' ז' :

באן בדין מרומה. לא שודעים בו שהוא מרומה דל"כ אין לדנו
כלל כדדרכין בפרק שבעות העדות (שבעות ז') מדבר שקר
תרחק: **קול** רחיים צבורי. פ"ה שעת גזירת המלכות היה שגזרו
שלא למו"ו והיו יראים להוציא קול וקבעו סימן זה וכן משמע
בירושלמי דכחצות (פ"ה) גבי הגזירה
שגזרו ביהודה דקאמר מה סימן היה
קול מגרסם צבורי משהה שם אור
נר צבורי חיל שבו הבן פירוש קול
מגרסם רחיים של גרוסות והא דכתיב
צרימיה (כ"ה) והאצדתי מהם קול
שזון וקול שמחה קול חסן וקול מלה
קול רחיים ואור נר איכא למימר
שם בראשונה היו עושין סימנים אלו
לשם שמחה: **אור** הנר צבורי חיל.
מוכא נהגו להדליק נר צמילה ומה
שנהגו לפרוש המפה על הפתח
משום דלמחר בריש המוכר פירות
(ג' דף ט"ז) מנהג גדול היה בירושלים
כל זמן שהמפה פרוסה על הפתח
אורחין נכנסין: **היכי** אמר להו.
פ"ה כשקבעו עדותן של עדים ואם
תאמר א"כ צמיל חסמין להו הא
כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד
וכ"ל שחזרו בהן הו"ל כדאי דיבור
כפ"ה הא מי יימר כדאמריתו טפי
מתוך כדי דיבור וכ"ל דלא תשיב
הפסק לימא אחר כדי דיבור אמרי'
להו ואף על גר דאין פתיחה זו
מועלת ויש לומר דה"ל לשנוי הכי
אלא דשפיר משני ועי"ל דעד שלא
נחקרה עדותן צ"ל יכולין לומר
מבדין אנו כדתינא בטוספתא
מיהו צוקנמסר פירש דפתיחה זכות
לאחר שדרכם וחקרם ובאין לישראל
וליתן ופ"ה משמע צ"ל היו צודקין
(לקמן ד"ה) דקתני אס נמלאו דברייהם
מכוונים פותחין:

ע"ו. צ"ל צדיני ממונות לא ישלמו דדילמא אי שבקת להו לדרוש
ולחקור הוה רוחא למילתא ולא הוה טעו: **פל שכן** שאלה טעו.
דמתייראין להפסיד ט"ו צ"ל טושין: **רבה אמר**. הדין יורה בחר
תקנתא דרבנן ומתניתין צדיני
תורה אור בהדלות והלוואות דליכא^(א) למיחס
לנעילת דלת בהדלות והלוואות
צדיני מלוה וזה דין לדון בעדי
הדלף שהיה לו בפניהם או בעדי
הלוואה שהלווה בפניהם דליכא
למיחס לנעילת דלת: **מרומה**. שצית
דין מכירין כחוצה זה שהוא רמאי או
מצינים טענת רמאי בדבריו: **בלדק**
צ"ל לדקדק בו כל כך לדרוש ולחקור:
מתינתא. שפיר איתרעו בחד מנהגי
שיטתי אי כרבי חנינא אי כרבה או
כרז פפא: **אלב קרבי**. דרמיו להו
ריש לקיש לא קשו ללדק דלדק לאו
לדרישה ולחקירה אחי אלא דלדק דין
שלך ולדק פשרה שלך לפי ראות עיניך
ולא תדרוף את האחד יותר מחבירו:
שמיסן טובעו. שתדחקו זו את זו:
ואס בוז אחר ו. משתלך אחת אל
היבשה עד שתעבור חבירתה ואח"כ
תעבור היא: **מעלות בית סורון**.
מקום לא ואין דרך לנעוץ ימין ושמאל
ולריך הא' לנעוץ לאחוריו עד שמואל
מקום לנעוץ: **אס מעלות שמיסן**.
כגון זה עולה מלד זה וזה עולה מלד
זה ופוגעות בראש חודו של הר
והבקעה עמוקה מימין ומשמאל:
קרובס. לעירה: **ומעלות שער**.
לחמת וידידה: **קול רחיים**. כשנשמעין
צבורי. מקום: **שבו הבן שבו**
הבן. סימן הוא שיש שם צדית מילה
כמכריז ואומר שבו הבן כאן והריחים
סימן לשחיקת חסמין למחמת החינוק
וענת גזירת המלכות היה שגזרו שלא
למו"ו והיו יראים להוציא קול וקבעו
סימן זה: **אור סנר צבורי חיל**.
ביום או נרות נראים הרבה צלילה
סימן הוא כמו שזעק משהה שם
משחה שם צדית מילה קרי שבו
הבן על שם שהוא לטוף שבו: **אחר**
חכמים נישבס. צית הוועד ששם
צית דין קצוב כגון אחר ר' אליעזר
צלד וכן כולם כל *אחד למקומו:
לגולה. לפומבדיתא כדתינא ברי' (דף
כ"ג) עד שרואה כל הגולה לפניו
כמדורת אש ואמרין (שם דף כ"ג)
מאי גולה אמר אבי' פומבדיתא
שעיקר ישיבת צבל שם היתה:
אחר חכמים. סנהדרי גדולה: **היכי**
אמר. בפתיחת זכות כשקבעו

[לעיל ג. ע"ש
פס"י]
[ט"ו חוס' לעיל
ג' ד"ה שלא
תנעול וכו']

[תוספתא
דכ"ק פ"ג]

— — — — —
הגהות
הב"ה
(ה) רש"י ד"ה
רבה חמור וכו'
והלוואות איכא
למיחס לנעילת
דלת הס"ד

כחצות ק"ג:
[טוסת' ח']
לקמן מ'
[תוספתא פ"ט]

ע"י ר"מ

— — — — —
הגהות
הגרי"א
[א] גמ' אחר
חנינא בן אחי
כיושבע. כ"ה

[ג"ל רבי חנינא בן אחי
ר' יהושע לגולה כך
הגרי"א הנהגה צילקוס
פרש' קדושים כמו תרי"א
ויש בזה כדי ליתן טעם
דמניו שיהי' בגולה ע"י
כחצות סנ' ימנ' ככור
אכנסא ויכנסא שפניו אחר
ר' יהושע לגולה קשה
טובא דהא לעיל כמקור
קאמר אחר ר' יושע
לפיקשין]

רבינו חננאל

כדי שלא תנעול דלת
בפני לווין רבינא אמר
דיניסמנות דתנינא האב
דיני קנסות וז' ועולות
בערדישה וחקירה והני
סנתי' דתני מאחרין
[כשרין] כהוראות
והלוואות ר' ב פפא
[אמר] כחלו בהוראות
והלוואות ומתניתין
דכא בדין מרומה
לפיקר צריך
והקריה דכתיב צדק
צדק תדרוף רב אשי
אמר מתניתין כדשני
קראי אחר לדין בצדק
תשפוט עמיתך וצדק
דכתיב צדק וצדק
תדרוף לפשרה בדתניא

חנניא בן תרדיון לסיכני אחר ר' יוסי לציפורי אחר רבי יהודה בן בתירה לנציבין
אמר *ר' יוסי לציפורי אחר רבי ר' יוסי לנציבין
דיני ממונות פותחין בו: **היכי** אמרינן אמר רב יהודה הכי אמרינן להו מי
יימר כדקאמריתו א"ל עולא והא חסמין להו וליתסמו מי לא תניא רבי שמעון
בן אליעזר אומר *במסייעין את העדים ממקום למקום כדי שתישרף דעתן ויחזרו
בהן מי דמי החם ממילא קא מידרו הכא קא דחינן להו בידים אלא אמר עולא
הכי אמרינן יש לך עדים להוימס א"ל רבה וכי פותחין בזכותו של זה שהיא
חובתו של זה וכו' הויה חובתו והתנן *אין עדים וזממין נהרגין עד שייגמר הדין
הכי אמינא אילו שתיק האי עד דמיגמר דיניה ומייתי עדים וזמין להו הויה
אמר מדבריהם נזכרה פלוני אביי ורבה דאמרי תרווייהו "אמר" ליה אי לא
קסלת לא תדחל רב אשי אמר כל מי שיודע לו זכות יבא וילמד עליו תניא
בוותיה דאביי ורבה רבי אומר *אם לא שבב איש אותך ואם לא שמית וגו' ^{במדרש}
מ"ב

עדותן של עדים ודרשום וחקרם ובאין לישראל ופתיחת זכות כשקבעו
הללה לזה: **וסא קא חסמין** לפי. חסמין אלו את פיהם כשאלו מכחישין אותן ויחזרו בהן צדק
מאי חקיקי ליתסמו ולהדיה צדק: **מי לא תניא** חסמין. הויה צית דין את העדים קודם קבלת עדות
כשצדק להעיד אומרים להם לא תקבל כלל אלא וכן משם למקום אחר: **אין דחינן** לפי. וכתיב (דברים יט)
שפסא חובותן של זה. לחזר אחר עדי הומה כדי שיהרגו הראשונים: **ופרכין** מי הויה חובתן אי הוה
דין והא תנן וכו': **הכי קאמינא**. היכי מזהירין להא לחזר אחר עדי הומה והא חובתן של אלו
דמיגמר דין והדר מייתי להו: **לסכמין**. כגון אלו ראינו אותו הרוב אחר כך חי וקיים והויה עדות
זממין אלא בעמנו הייתם כדילוף במסכת מכות (דף ה'): **רב כהנא אמר**. כך פותחין בזכות
לחזר אחר עדי הומה וכו': **אם לא שבב איש אותך ואם לא שמית וגו'** אמר אומר אני אם לא
שבב איש אותך ואם לא שמית פותחא תחת אישך הנקי: **לחכות**.
מ"ב

וכן קרובה ורחוקה * אבל אם
קול
רחיים של גריסין שבו הבן שם * פי' בימי הגזירה היה להן סימן וכל מי שהיה רואה נרות ודלקים באקסופה ידעין שבאותה חצר סמכות הכנסת בלח' וקול אחר מילה שם בתצר והכל נכנסין *
והלך אחר ר' אליעזר ללד: **אחר ב"ד יפה** אחר חכמים לישיבה אחר ר' יהושע לפיקעין אחר ר' עקיבא לבני ברק אחר רבן גמליאל ליבנה ור' שמאי בן חרש לרומי ור'
הנהיה בן תרדיון לסיכני ור' יוסי לציפורי והנהיה בן אחי ר' יהושע ללד אחר ר' לבית שערין אחר חכמים ללשכת הנהיה: **דיני נפשות** פותחין לזכות ואין פותחין לחובה: **היכי** פותחין לזכות
ושקלי ושרו ושפוטו היא * ואמרי' אביי ורבה דאמרי תרווייהו אמרינן ליה אי לא קסלת לא תדחל דלא מיספלת תניא גמי הכי ר' אומר אומר אני אם לא שבב איש אותך ואם לא שמית פותחא תחת אישך הנקי
מ"ב

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

מיכן שפוחתין בו. ומדיליך פתחת הזכות מהבא היינו אי לא קטלת לא תירחל כצדיק ורצא: **מה שפסע עשוי.** אלמא לא הדר: **במומחה.** יס בו כח לחזור ולא מני למימר ליה בעל דין אלמ כי טעמא קמא דידך בעדינא חבל בשאית מומחה מני אמר ליה מי ימר דטעמא בברא דידך עיקר דילמא קמא עיקר ובהאי הוא דטעמא: **פטור מלשלא.** אלמא מה שפסע עשוי ומיהו פטור מלשלא דכיון דמומחה הוא מולא בישא דהוא גברא גרם ליה למיטעי: **יש גדול סימנו.** אותו גדול *מחזיר דבריו של דיש בו כח לבטל: **אין גדול ממנו.** לא לית ליה בעל דין לחדורי עובדא ואפי' זה אומר טעמיה לאו כל כמיניה: **טועם בדבר משנה.** שטעמו מני בדבר המשנה אין דני דין לגמרי וחזר: **שיקול הדעת.** לקמן מפורש: **ואפי' טועם כר' חייא.** האי דבר משנה דקאמר מי אמרי' דלפי' טעה בדבר המשנה דכחפסותא דני רבי חייא ורבי אבטיה סתם סידרו התוספתא וכתמונה זה מה שכתמו ולא הוי עיקר כל כך כמשתמט שכתמו רבי שהיה גדול מהם וכל הישיבה מנייה אלנו על ידי שהוא נשיא ודקדוק עמו בדברים והעמידם על בוריה: **ואפי' בדבר שמואל.** בממרה דידה שפסקו מוכרזא שלהם ולא הוי מתני' אלמא סברא: **אנו אנו קטני קני בלגמא אנו.** אחרי שאמרנו לך שאף הכוונה בדברי האמוראים האחרונים חוזר מני גריעותא מלחמתי: **קטני קני.** קולטין קנים ומלקטי עטים: **סוגיין דנפלאה בלדיך.** רוב הידיין נראין להם דברי שמי: **לרבי שמש.** דלמר טעה בדבר משנה חזר: **האם שמש.** בית הריון ונקראת טרפחת ושלפוחית ובלגנו מטר'יה: **וסמירוס.** ממני שאמר תודוס הרופא: **אין פריס וחזירס בו.** לפי טעבות כי ואין רוצין שיהיו מניוים ממונותא אחרות וקא חזינו דמחקימו: **סלכס חמורך טרפון.** כלומר לריך אני למכור את חמורי ולהחזיר פרה לבעלים: **טועם בדבר משנה חסם.** סתם משנה היא בלאו טריפות (חולין ג'): ניטלה האם שלה כשריה: **וטועם בדבר משנה חזר.** ולקמן פריך הכל מה שאמר חזר איכא הרי האכילה לכלבים: **כדי קאמר ליה.** רב המומחה אי אמרת בשלמא כו': **אלמא קס דינא.** כלומר מה שהורה הורה ואי מני אימא קמן לא הדרא מיתבשרא: **סיינו.** דלמר ליה דלי לאו דמומחה הוא הוה בעי שומי: **לאו כלום עבדת.** דלויא ודלכסור לכפשיה שהשליכה לכלבים והא לא חפסדת ליה מידי במאי דפסקת עלה סס טרפות דהא אי צעית למחרת הדרת: **רב חסדא.** מהדר לעיל לשמי מתיבא דן את הדין: **נשא ונתן ביד.** מה שפסע עשוי: **לא נשא ונתן ביד.** אלמא ליה לבעל דין והוא עושה מעלמו מחזיר המומחה מזה שקיבלו ליה שנתנו: **נשא ונתן.** הוא עצמו גבה מזה ונתן לזה: **בשלמא חייב את הוכאי.** שפיר מני לאוקמי מה שפסע עשוי דקדקתי בה שנתל מן הוכאי ממש מידי שלא כדן ונתן לתובע: **אלא ויכס את החייב.** על כרחיך לא שייך האי לשנא אלמא במומחה את הכתוב שהיה חייב לשלם ואמר לו פטור אתה דלין לשון זכאי ואלא לשון נקי ופטור: **כיון דאל' פטור חסם.** וזה היה מוחזק ועבדו על פיו כמי שנתן ביד דמי: **אלא.** מחזיר לחובתו ע"כ משמע מהתלה זכאו ואל' פטור אתה וקאמר מחזירין: **ומשני חסם קטני.** דלעולם לחובת אין מחזירין מחזיר שזכאו אלמא משלם מציתו ומתני' חזר קתני מחזירין הדבר לזכותו של זה אם היצטור תחלה ולא נשאו ונתנו ביד מחזירין לזכותו שהוא חובתו של זכאי שמתחילין לזכותו מזה שפסע עשוי: **דכוותה גבי נפשות.** על כרחיך הכי בעי לפרשה ולתת חילוק בין דיני ממונות לדיני נפשות:

לעיל ו
ב"ק ק
קצו:
בכורות
כת:
מחזיר
דבריו
כ"ל

[לעיל ג'
ט"ז
וה"ל]

[שבת סא]

מ"ח דעלמא
וכ"ה בשאלות

בכורות
כת:

סס לקמן ג'

—

הגהות
הב"ה

(ה) ג' אינו
חזר (א"ל)
רבינו לרב
לפי' חזר
לפי' חזר
וכי' חזר לרב
רב המומחה לרב
שש (ב) שם
ועליו מנתי
מנתי
(ג) שם שכל
המומחה לרב
טעמו: (ד) שם
טעמו מני וכל
לדי' חזר וכל
המומחה לרב
טעמו מנתי
(ה) חזר ד"ה
השתא וכו'
כשהיה דין:

—

גליון
הש"ס
גמ'
מין
שפוחתין
דבריו
נפשות
תחלה
לכות: י
עיון
קדושין
דף סג
ע"ה
ומכחיה
מכ"ס:

מיכן שפוחתין בדיני נפשות תחלה לזכות: דיני ממונות מחזירין בו: **ורמינהו *הין את הרין ויכה את החייב חייב את הוכאי מימא את המהור מיהר את הממא מה שעשה עשוי וישראל מביתו אמר רב יוסף לא קשיא כאן במומחה כאן בשאינו מוכחה ובמומחה מחזירין והקטני בן היה מוכחה לב"ד פטור מלשלא איך נרמז כאן שיש גדול הימנו ברכמה ובמנין כאן שאין גדול הימנו ברכמה ובמנין רב ששת אמר *כאן שפסע בדבר משנה כאן שפסע בשיקול הדעת *דאמר רב ששת אמר רב אסי מעה בדבר משנה חזר מעה בשיקול הדעת אינו חזר (א"ל רבינא לרב אשי אפילו מעה בר' חייא ורבי אושעיא א"ל אין *אפילו בדבר ושמואל אמר ליה אין אפילו בדידי ודיך *א"ל אמו אנו *קטלי קני באנמא אנו *היכי דמי שיקול הדעת אמר רב פפא *כגון תרי תנאי או תרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איחרר הלכתא לא כמר ולא כמר ואיקרי ועבר כחד מינייהו וסוגיא *דשמעת' אולי כאידך היינו שיקול הדעת איתייבי' רב המנונא לרב ששת *מעשה בפרה (*של בית מנחם) שנימלה האם שלה והאכילה רבי מרפון (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין**

דבטלי צדוק וישראל מביתו שפסעין בפירות מועטין וס"ת למאי דס"ד בפ' עד כמה (בכורות ד' כת: דליתא כר"מ הא שמתנין ליה בפרק הניזקין (נימין ד' גז: גבי נפלו ונתפסו דלפי' שגג לא יעלו דקנסין שוגג אכיו מויד ואם כן הכי בטלי צדוק וי"ל כינוי דלעיל פי חסם עבד לא קנים האי שוגג לה נמי לענין דינא דגרמי מוקי לה כר' מאיר בפ' עד כמה (סס ד' כת: ולא כוחיה לכל מילי: כאן במומחה. כולי סוגיא בטעה בשיקול הדעת דלפי' דבדר משנה הא רב נתן רב יוסף גופייהו שמתנין להו בכחכות בפרק אלמנה (ד' ק:) דלמרי ב"ד שמכרו בלא הכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחזרים וס"ת בפ"ק דמכילתין (ד' ה:) דמר וזוטרא בריה דרב נתן דין דינא וטעה אחא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אי קבלו ענייהו כו' כי טעה מני שיקול הדעת אמאי לא היה חזר הא מומחה הוה וי"מ דמומחה דהכא היינו במומחה דסמיכא: **השתא נמי** לא כלום עבדת. בלא נטל ונתן ביד איידי דלי האכילה ר' מרפון לכלבים אי"כ מוכא עבד וזמיה דפס' עד כמה (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין

מה שפסע עשוי וישראל מביתו. וס"ת פיהר את הטמא אלמאי מה שפסע עשוי ועוד אי מה שפסע עשוי אלמאי משלם דלכתי לא מיתוקמא דעירבין עם פירותיו עד לבסוף וי"ל דהשתא כבירה ליה כשעירבן בעל הבית ולבסוף ס"ל כשעירבין חסם והשתא מה שפסע עשוי שפסעין צדוק פירותיו טהורים דבטלי צדוק וישראל מביתו שפסעין בפירות מועטין וס"ת למאי דס"ד בפ' עד כמה (בכורות ד' כת: דליתא כר"מ הא שמתנין ליה בפרק הניזקין (נימין ד' גז: גבי נפלו ונתפסו דלפי' שגג לא יעלו דקנסין שוגג אכיו מויד ואם כן הכי בטלי צדוק וי"ל כינוי דלעיל פי חסם עבד לא קנים האי שוגג לה נמי לענין דינא דגרמי מוקי לה כר' מאיר בפ' עד כמה (סס ד' כת: ולא כוחיה לכל מילי: כאן במומחה. כולי סוגיא בטעה בשיקול הדעת דלפי' דבדר משנה הא רב נתן רב יוסף גופייהו שמתנין להו בכחכות בפרק אלמנה (ד' ק:) דלמרי ב"ד שמכרו בלא הכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחזרים וס"ת בפ"ק דמכילתין (ד' ה:) דמר וזוטרא בריה דרב נתן דין דינא וטעה אחא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אי קבלו ענייהו כו' כי טעה מני שיקול הדעת אמאי לא היה חזר הא מומחה הוה וי"מ דמומחה דהכא היינו במומחה דסמיכא: **השתא נמי** לא כלום עבדת. בלא נטל ונתן ביד איידי דלי האכילה ר' מרפון לכלבים אי"כ מוכא עבד וזמיה דפס' עד כמה (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין

בדיני נפשות תחלה לזכות: דיני ממונות מחזירין בו: **ורמינהו *הין את הרין ויכה את החייב חייב את הוכאי מימא את המהור מיהר את הממא מה שעשה עשוי וישראל מביתו לא קשיא כאן במומחה כאן בשאינו מוכחה ובמומחה מחזירין והקטני בן היה מוכחה לב"ד פטור מלשלא איך נרמז כאן שיש גדול הימנו ברכמה ובמנין כאן שאין גדול הימנו ברכמה ובמנין רב ששת אמר *כאן שפסע בדבר משנה כאן שפסע בשיקול הדעת *דאמר רב ששת אמר רב אסי מעה בדבר משנה חזר מעה בשיקול הדעת אינו חזר (א"ל רבינא לרב אשי אפילו מעה בר' חייא ורבי אושעיא א"ל אין *אפילו בדבר ושמואל אמר ליה אין אפילו בדידי ודיך *א"ל אמו אנו *קטלי קני באנמא אנו *היכי דמי שיקול הדעת אמר רב פפא *כגון תרי תנאי או תרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איחרר הלכתא לא כמר ולא כמר ואיקרי ועבר כחד מינייהו וסוגיא *דשמעת' אולי כאידך היינו שיקול הדעת איתייבי' רב המנונא לרב ששת *מעשה בפרה (*של בית מנחם) שנימלה האם שלה והאכילה רבי מרפון (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין**

בדיני נפשות תחלה לזכות: דיני ממונות מחזירין בו: **ורמינהו *הין את הרין ויכה את החייב חייב את הוכאי מימא את המהור מיהר את הממא מה שעשה עשוי וישראל מביתו לא קשיא כאן במומחה כאן בשאינו מוכחה ובמומחה מחזירין והקטני בן היה מוכחה לב"ד פטור מלשלא איך נרמז כאן שיש גדול הימנו ברכמה ובמנין כאן שאין גדול הימנו ברכמה ובמנין רב ששת אמר *כאן שפסע בדבר משנה כאן שפסע בשיקול הדעת *דאמר רב ששת אמר רב אסי מעה בדבר משנה חזר מעה בשיקול הדעת אינו חזר (א"ל רבינא לרב אשי אפילו מעה בר' חייא ורבי אושעיא א"ל אין *אפילו בדבר ושמואל אמר ליה אין אפילו בדידי ודיך *א"ל אמו אנו *קטלי קני באנמא אנו *היכי דמי שיקול הדעת אמר רב פפא *כגון תרי תנאי או תרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איחרר הלכתא לא כמר ולא כמר ואיקרי ועבר כחד מינייהו וסוגיא *דשמעת' אולי כאידך היינו שיקול הדעת איתייבי' רב המנונא לרב ששת *מעשה בפרה (*של בית מנחם) שנימלה האם שלה והאכילה רבי מרפון (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין**

ואין

יב א מיי' פ"ו מהל'
סנהדרין ס"ג ג סמג
עשין לו טו"ע חת
ס"ה סה ס"ה א:
יג ב ב ד מיי' סס
סלכס ב טו"ע סס
ס"ה ג:
י ד ו מיי' סס סלכס ג
טו"ע סס ס"ה ג
וע"כ:

רבינו חננאל

מיכן שפוחתין בתחלה לזכות בדיני נפשות: דיני ממונות מחזירין בין לזכות בין לחובה: איני והתנן בבכורות פקח ד' דן את הרין ויכה את החייב חייב את הוכאי מימא את המהור מיהר את הממא מה שעשה עשוי וישראל מביתו לא קשיא כאן במומחה כאן בשאינו מוכחה ובמומחה מחזירין והקטני בן היה מוכחה לב"ד פטור מלשלא איך נרמז כאן שיש גדול הימנו ברכמה ובמנין כאן שאין גדול הימנו ברכמה ובמנין רב ששת אמר *כאן שפסע בדבר משנה כאן שפסע בשיקול הדעת *דאמר רב ששת אמר רב אסי מעה בדבר משנה חזר מעה בשיקול הדעת אינו חזר (א"ל רבינא לרב אשי אפילו מעה בר' חייא ורבי אושעיא א"ל אין *אפילו בדבר ושמואל אמר ליה אין אפילו בדידי ודיך *א"ל אמו אנו *קטלי קני באנמא אנו *היכי דמי שיקול הדעת אמר רב פפא *כגון תרי תנאי או תרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איחרר הלכתא לא כמר ולא כמר ואיקרי ועבר כחד מינייהו וסוגיא *דשמעת' אולי כאידך היינו שיקול הדעת איתייבי' רב המנונא לרב ששת *מעשה בפרה (*של בית מנחם) שנימלה האם שלה והאכילה רבי מרפון (בכורות ד' כת: וסס) כשהיה (א"ל) את הדין בעי לאוקמי כר"מ מקמי דאוקי כשנטל ונתן ביד אמאי חייב חסם כשתיבא את הטמא במה שפסע בעל הבית בפירותיו נימא כיון דלילי לא עירבן הוה הדר השתא דמי לאו כלום עבד וי"ל דסוגיא דהכא תריא כרנגן חבל לר"מ דין דיעא דגרמי חייב חסם *אע"ג דלילי לא עירבן הוה הדר דהא מראה דינא לשלמתי ונמלא רע מחייב לר"מ בהגוזל קמא (ב"ק ד' ק' וסס) אע"ג דלילי הוה קמן הוה הדר: שפסעין